Imigracija ir Darbo migracija ES ir Lietuvoje

Audra Sipavičienė

TMO, EMN

IOM
UN MIGRATION

Migracijos svarba pasaulyje

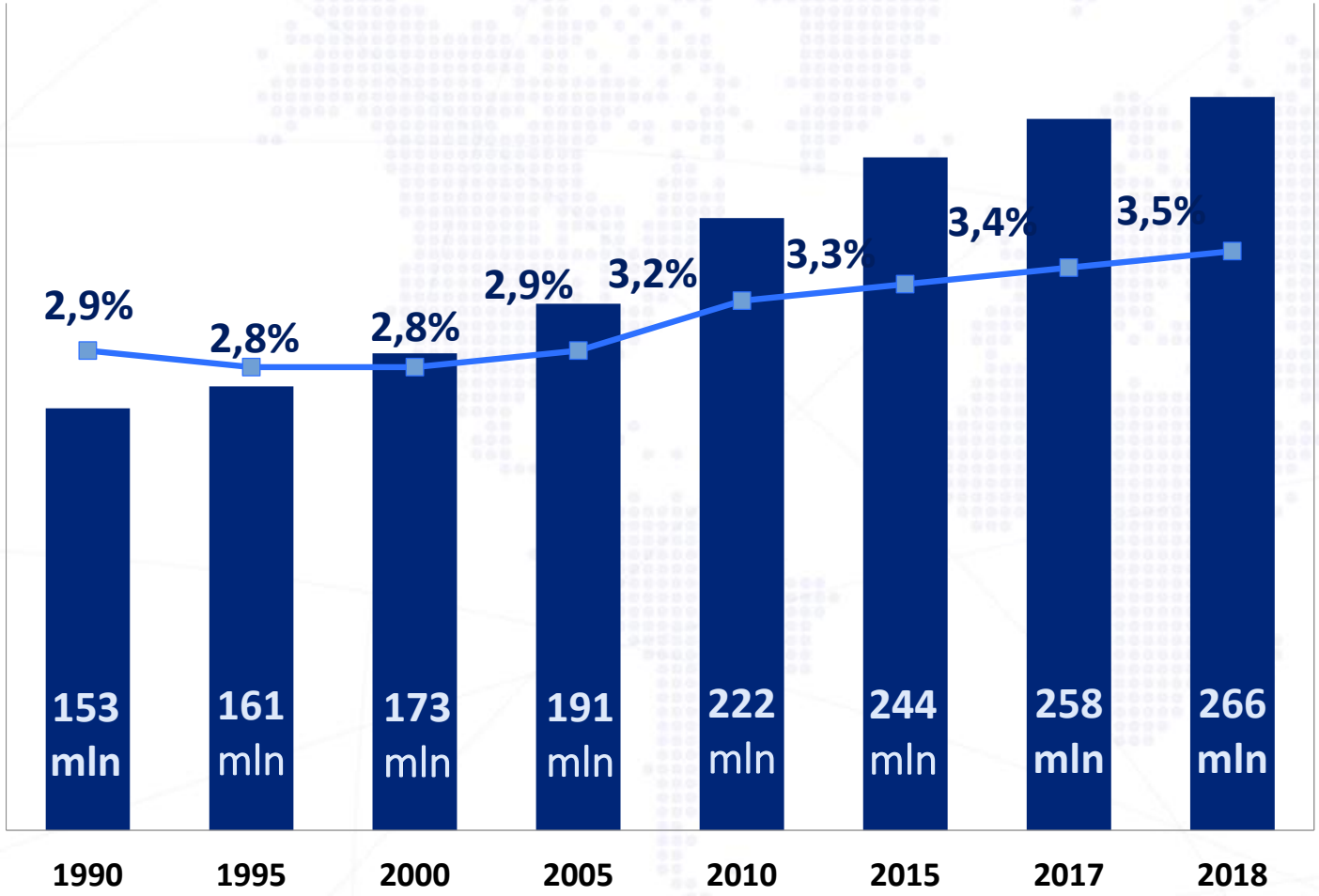

Iš kurių

75+ milijonai

arba maždaug 1/3

yra Europoje

Šaltinis: World Bank, 2019

IOM UN MIGRATION

Daugiausiai migrantų generuojančios šalys

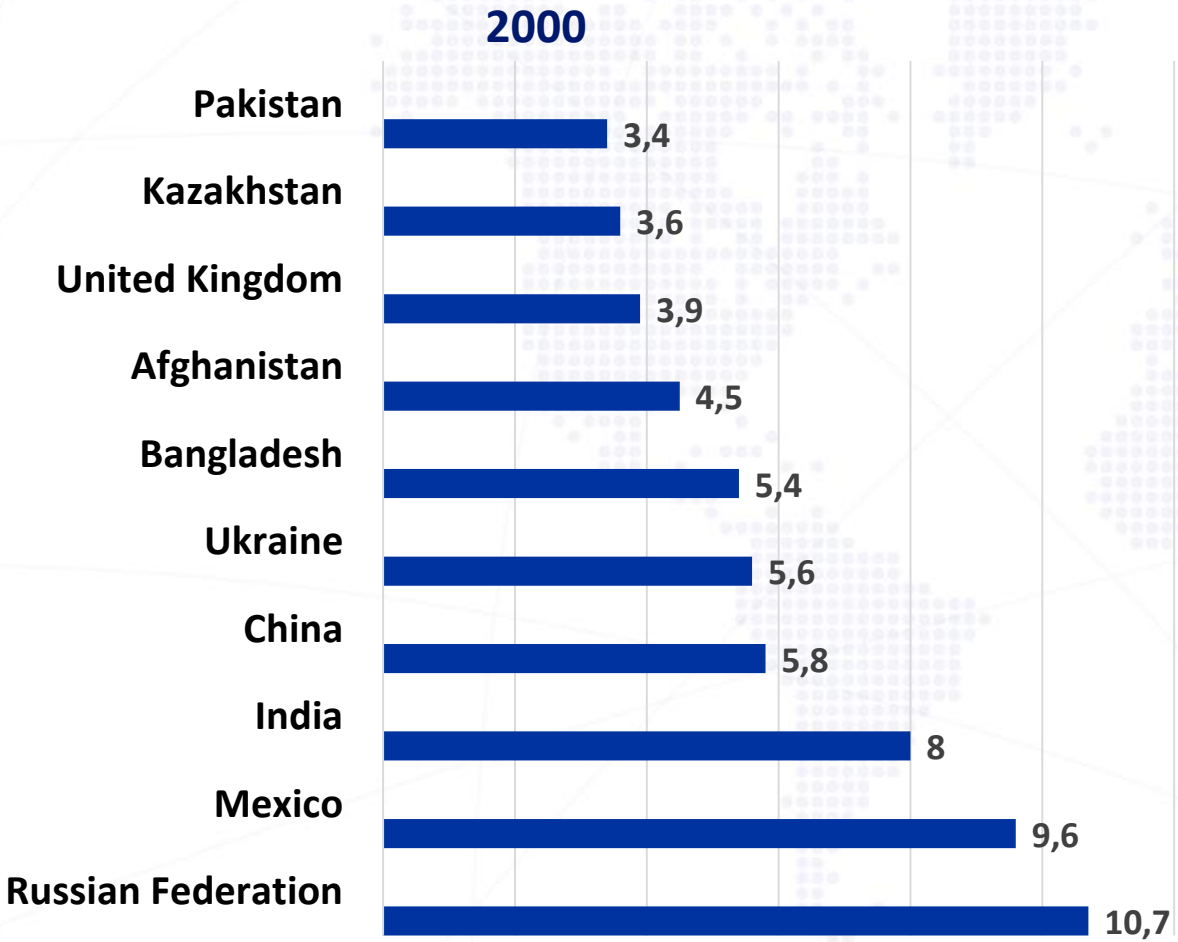

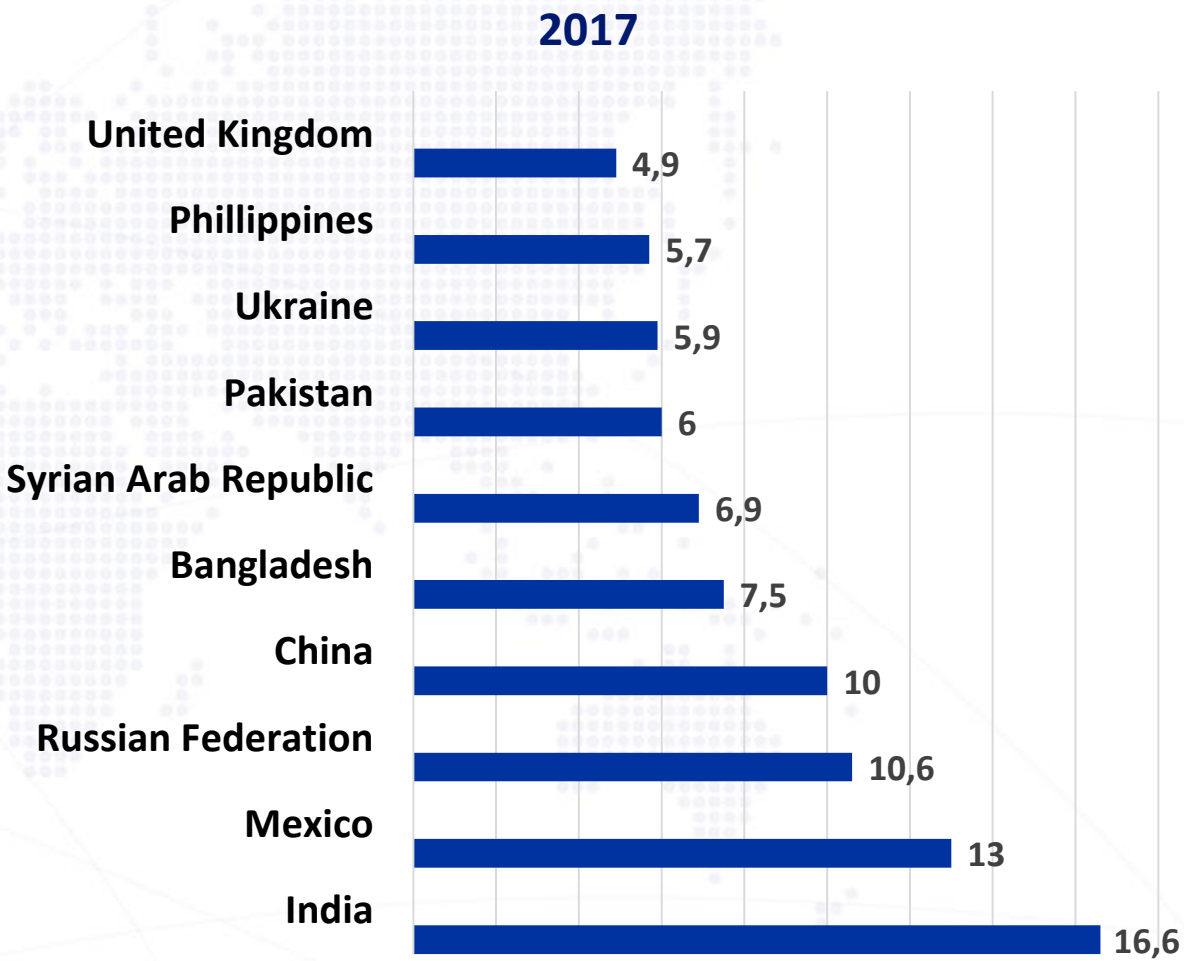

IOM UN MIGRATION

Tarptautinių migrantų skaičius (mln.) pagal paskirties regioną, 2000 ir 2017

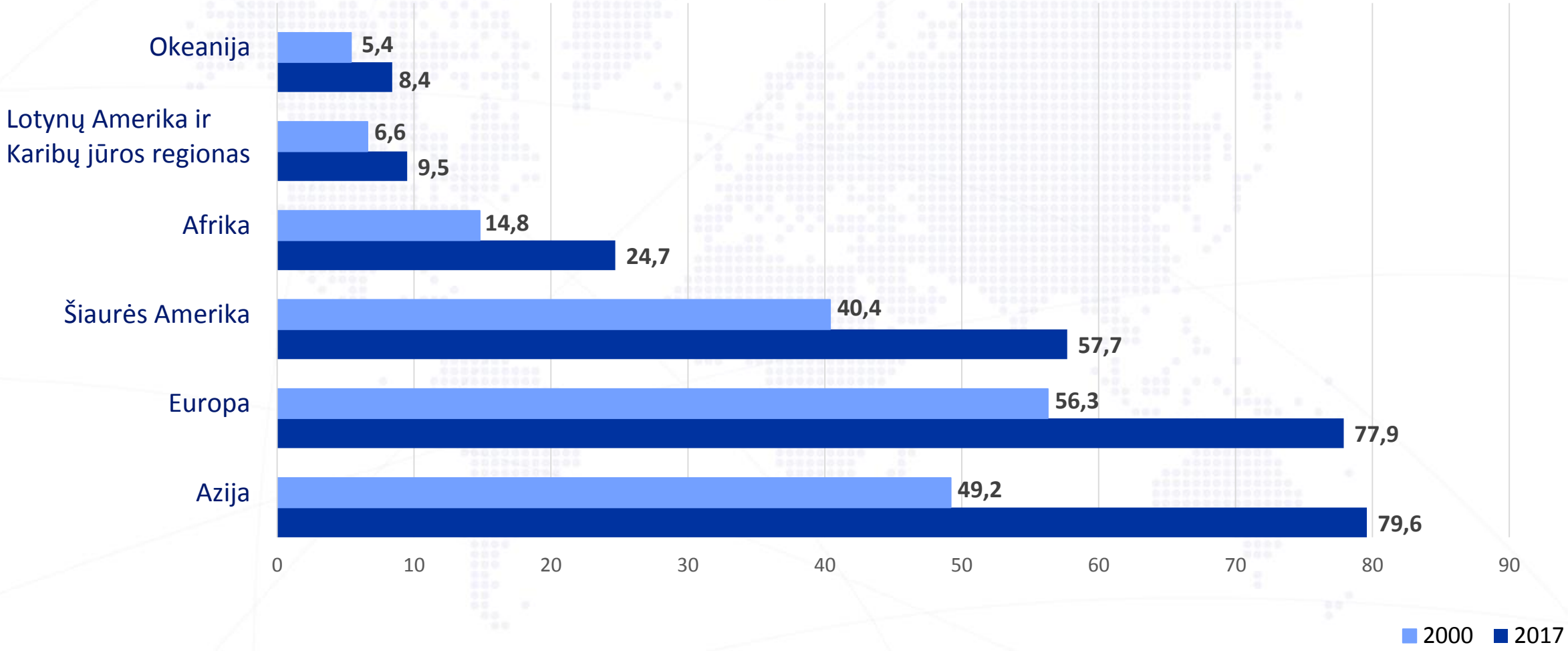

IOM UN MIGRATION

Migrantai Europos Sąjungoje

Iš 512.4 mln. ES gyventojų:

- 40 mln. „imigrantai“ - ES piliečiai
- 35 mln. žmonių (6.8%) imigrantai (gimę ne ES)
  - **22.3 mln. žmonių (4.4%) – ne ES piliečiai**
    - plius apie **5+ mln.** nelegalių imigrantų (OECD vertinimai)

IOM UN MIGRATION

Imigracija į ES

- **3-4 mln.** per metus (2015 m. – 4.66 mln.)
- Apie **1.5-2 mln.**, ne ES piliečiai

Imigracijos priežastys:

28,85% *- Šeimos susijungimas*

26,47% *- Darbas, verslas, kita ekonominė veikla*

20,46% *- Mokslas*

24,22% *- Kita, t.sk. humanitarinės*

IOM UN MIGRATION

Gyventojų kaita pagal komponentus

(kasmetiniai žaliaviniai tarifai (CRUDE RATES)), ES-28, 1960–2017 m. (1 000 asmenų)

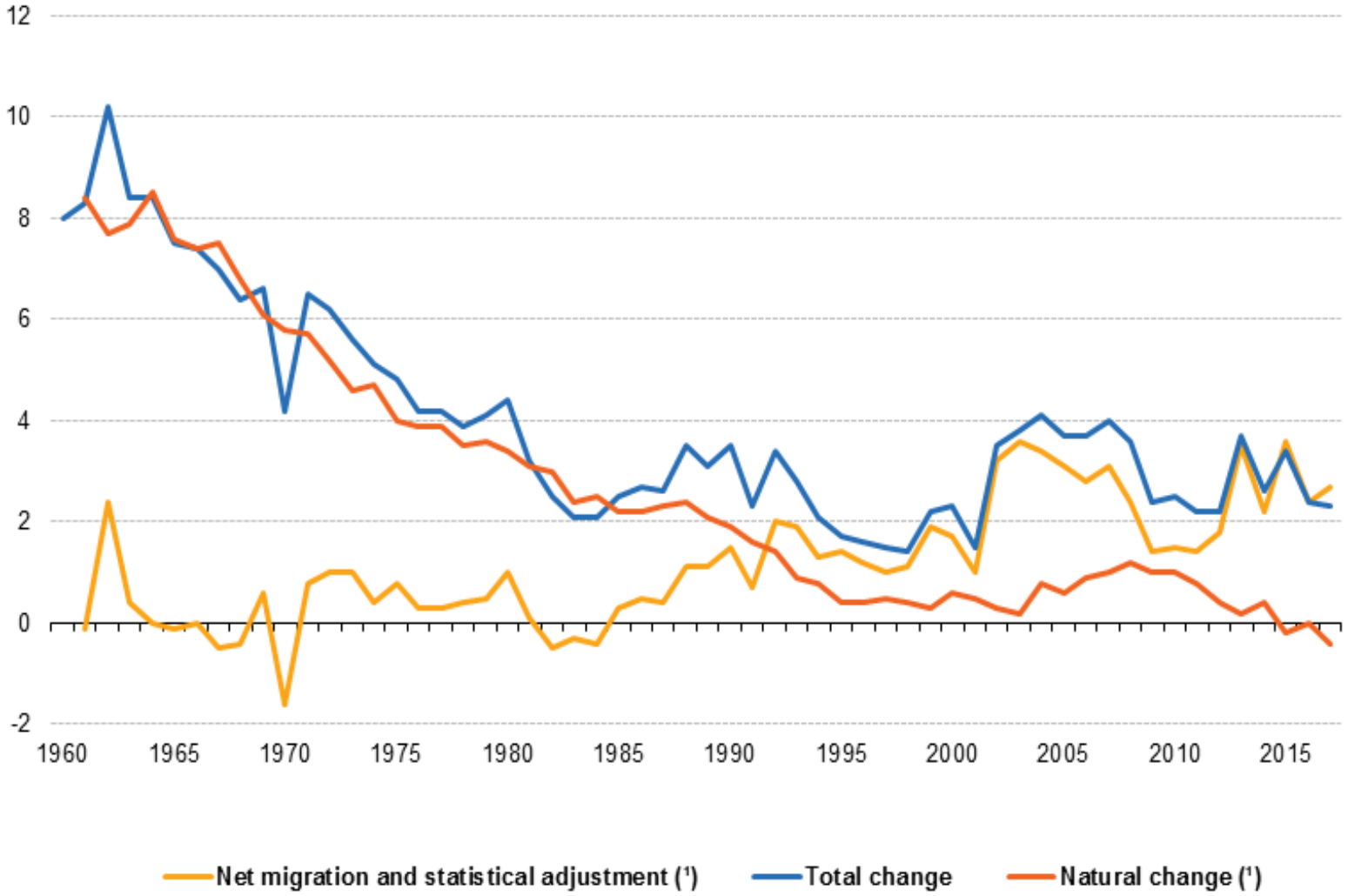

Source: Eurostat (online data code: demo_gind)
Note: Excluding French overseas departments up to and including 1997.
Breaks in series: 1991, 1998, 2000-01, 2008, 2010-12, 2015 and 2017.
1960 is not available.

IOM UN MIGRATION

ES ir ne-ES gyventojų amžiaus struktūra ES -28 (2018, %)

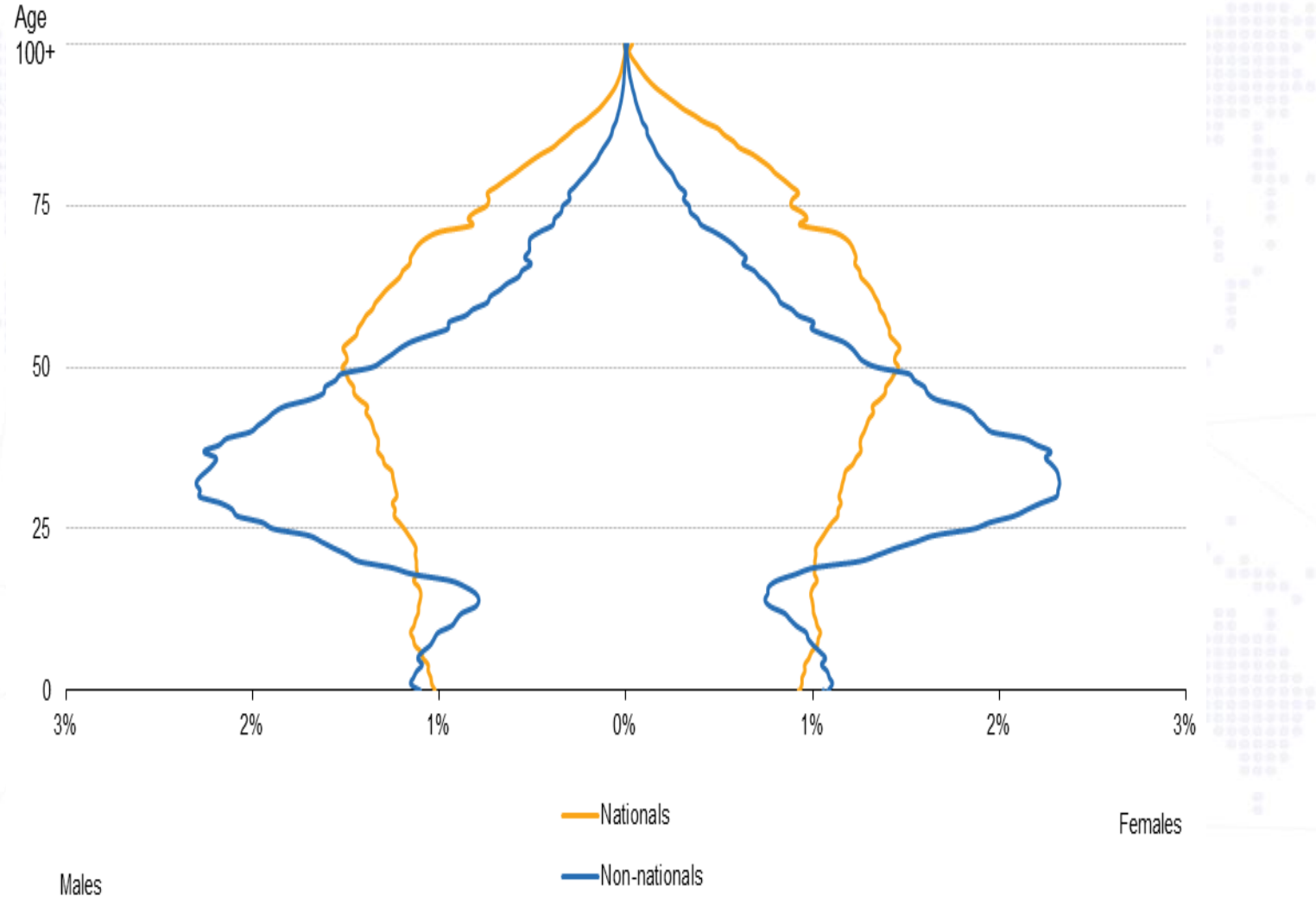

Source: Eurostat (online data code:migr_pop2ctz)

IOM UN MIGRATION

„Eurobarometro“ apklausos atsakymai į klausimą: „*Kokios, Jūsų manymu, yra svarbiausios problemos, su kuriomis šiuo metu susiduria ES?”* (%- EU) 2014 - 2018

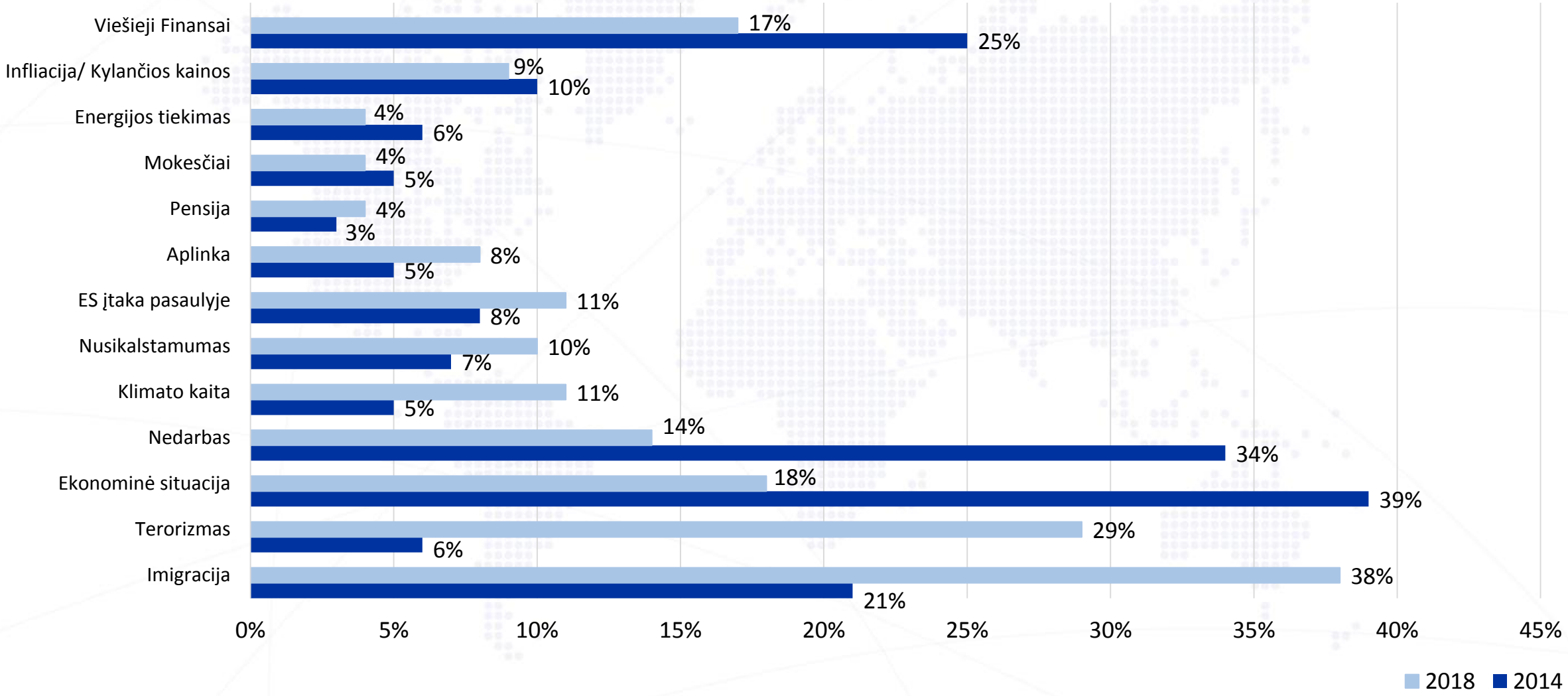

Source: QAS OF Standard Eurobarometer 81 (Spring 2014) and QAS of Standard Eurobarometer 89 (Spring 2018)

IOM UN MIGRATION

Lietuvos gyventojų skaičius **1990-2019**

1990 m. → **2019 m.**

3,7 MLN. → **2,8 MLN.**

Nuo 1990 m. gyventojų skaičius Lietuvoje sumažėjo

899 TŪKST.

Tai sudaro apie 24% gyventojų

Dėl migracijos

710 TŪKST.

Dėl natūralaus prieaugio

189 TŪKST.

UŽSIENIEČIAI LIETUVOJE, 2019

Viso – **58 000** tūkst., iš jų (tūkst.):

- **16,9** Ukrainos
- **12,5** Rusijos
- **12,2** Baltarusijos
- **3,1** be pilietybės

IOM UN MIGRATION

Gyventojų skaičiaus sumažėjimas dėl migracijos 2005-2018

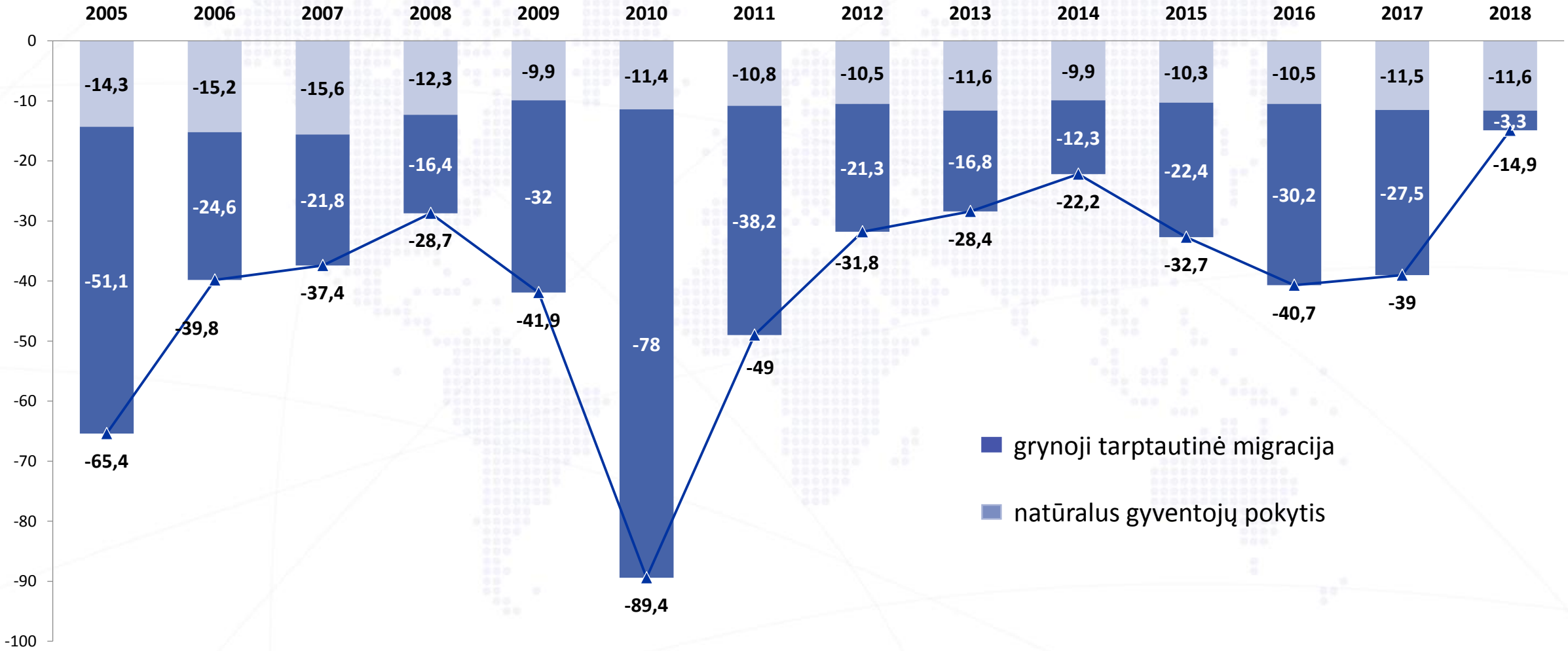

IOM UN MIGRATION

Tarptautinė migracija Lietuvoje, 2005-2018

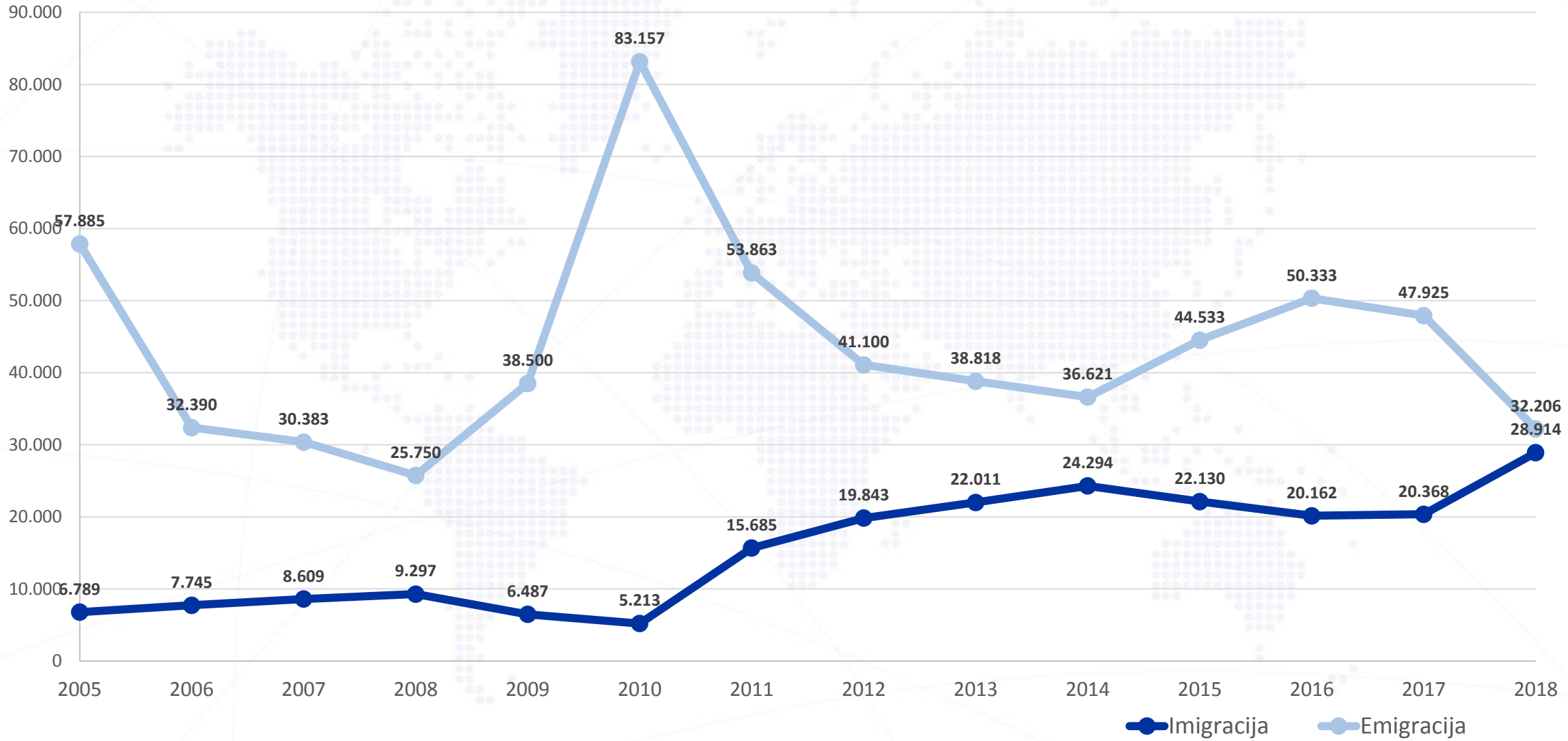

IOM UN MIGRATION

Imigracija Lietuvoje 2008-2018

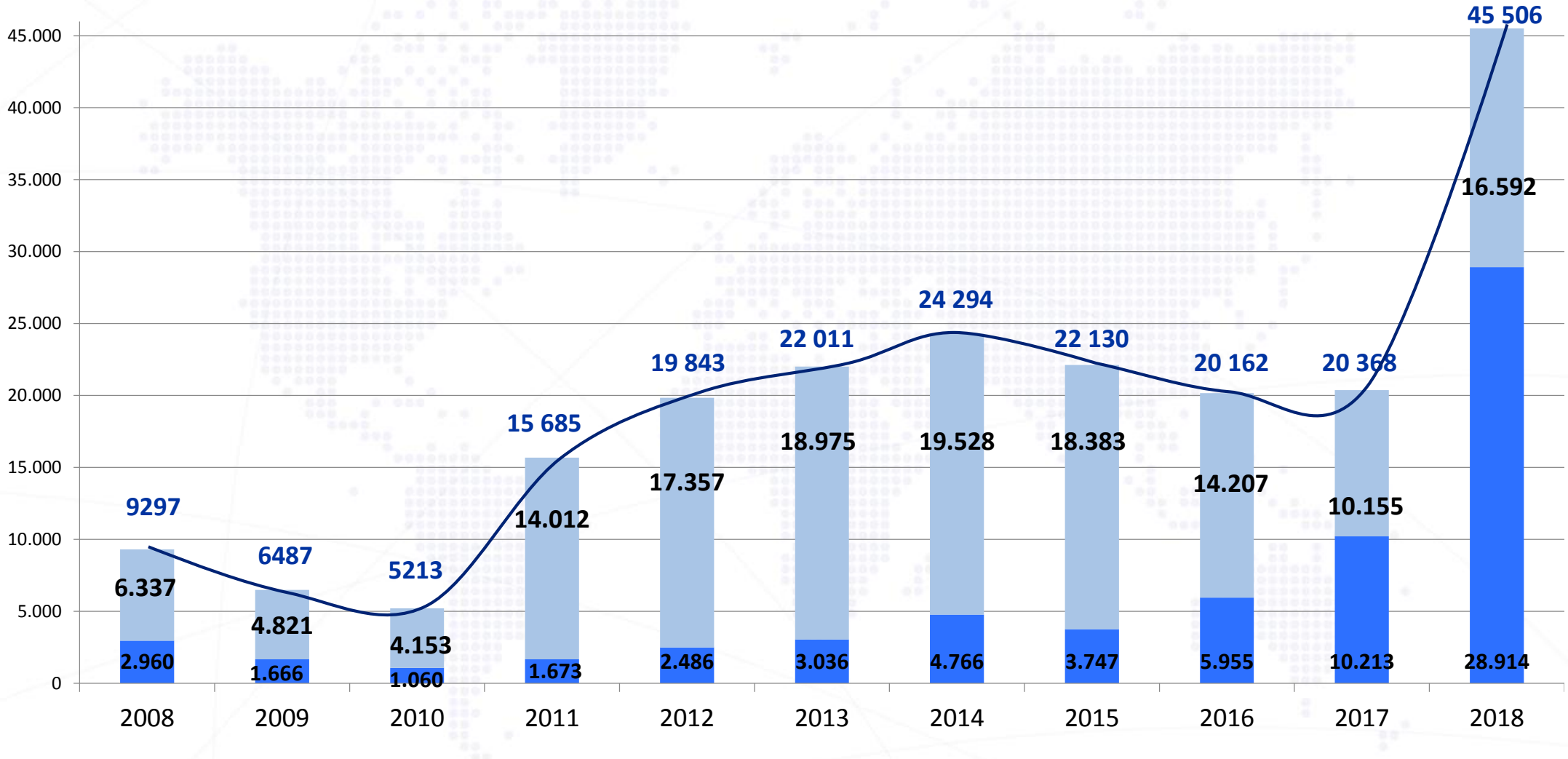

Šaltinis: Statistikos Departamentas,2019

IOM UN MIGRATION

UŽSIENIEČIAI LIETUVOJE PAGAL ATVYKIMO PAGRINDUS 2017 M.

(skliausteliuose 2018 m./ preliminarūs vertinimai)

Pagal LLG išdavimo pagrindus ir nacionalines vizas

ŠEIMA

4 546 (2978)

STUDIJOS

758 (2643)

Dar **2 985** (3152) atvyko su nacionaline viza

DARBAS

10 382 (18 815)

+231 (428) mėlynoji kortelė

Dar 22 961 (36 581)atvyko su nacionaline viza

TEISĖTA VEIKLA

752 (609)

+12 (33) startuolių

Dar 209 (93) atvyko su nacionaline viza

PRIEGLOBSTIS IR KITA

494 (485)

LIETUVIŲ KILMĖS

Bei turintys teisę atkurti pilietybę asmenys

198 (277)

IOM UN MIGRATION

DARBO MIGRACIJA

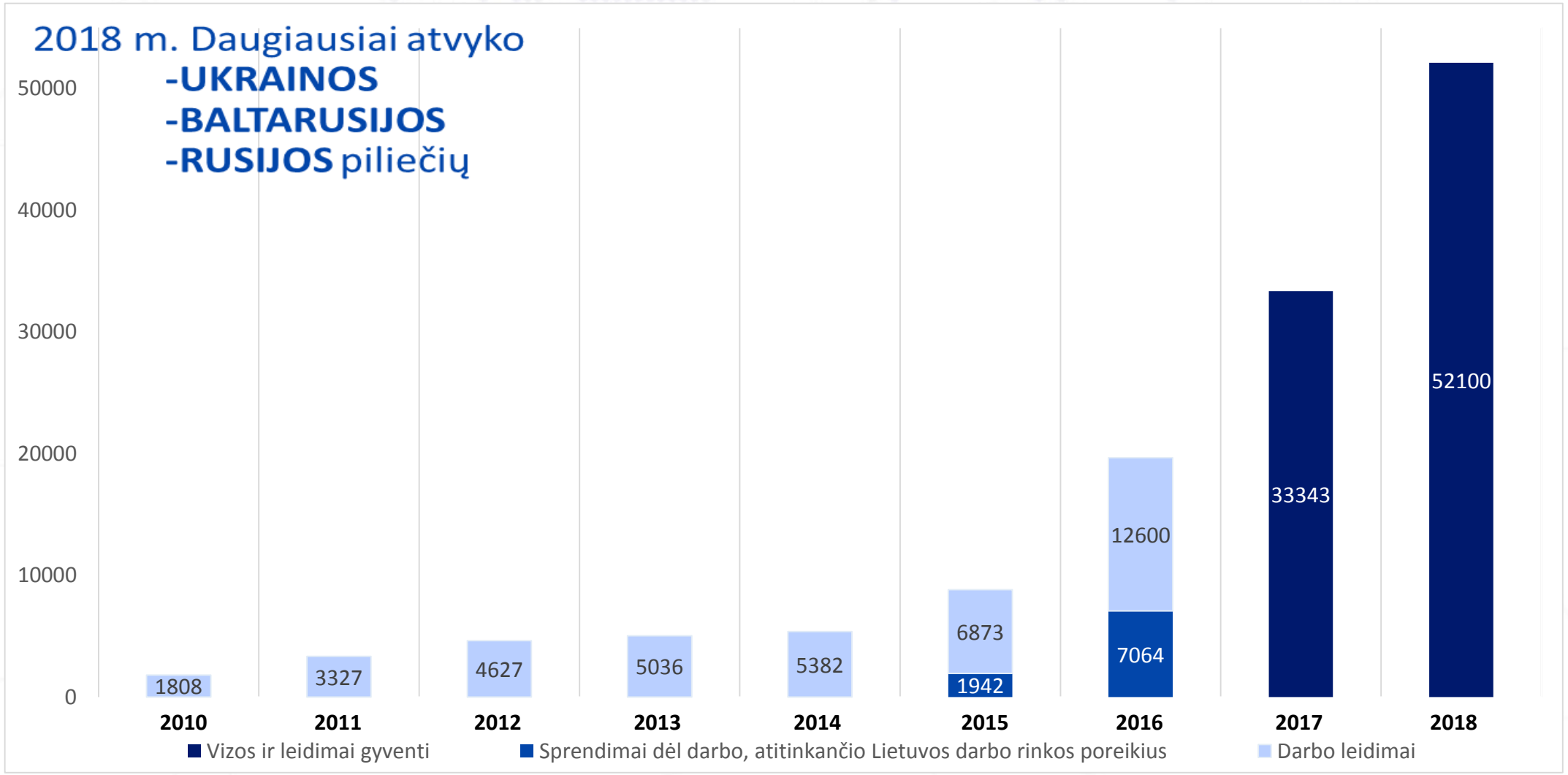

IOM UN MIGRATION

2018 m. Daugiausiai atvyko iš:

-UKRAINOS

-BALTARUSIJOS

-RUSIJOS

Auga atvykstančių iš Azijos (Indija, Kinija)

Pagal profesijas:

- Vežėjai, vairuotojai
- Statybininkai
- Montuotojai

Trys migrtacijos politikos lygmenys:

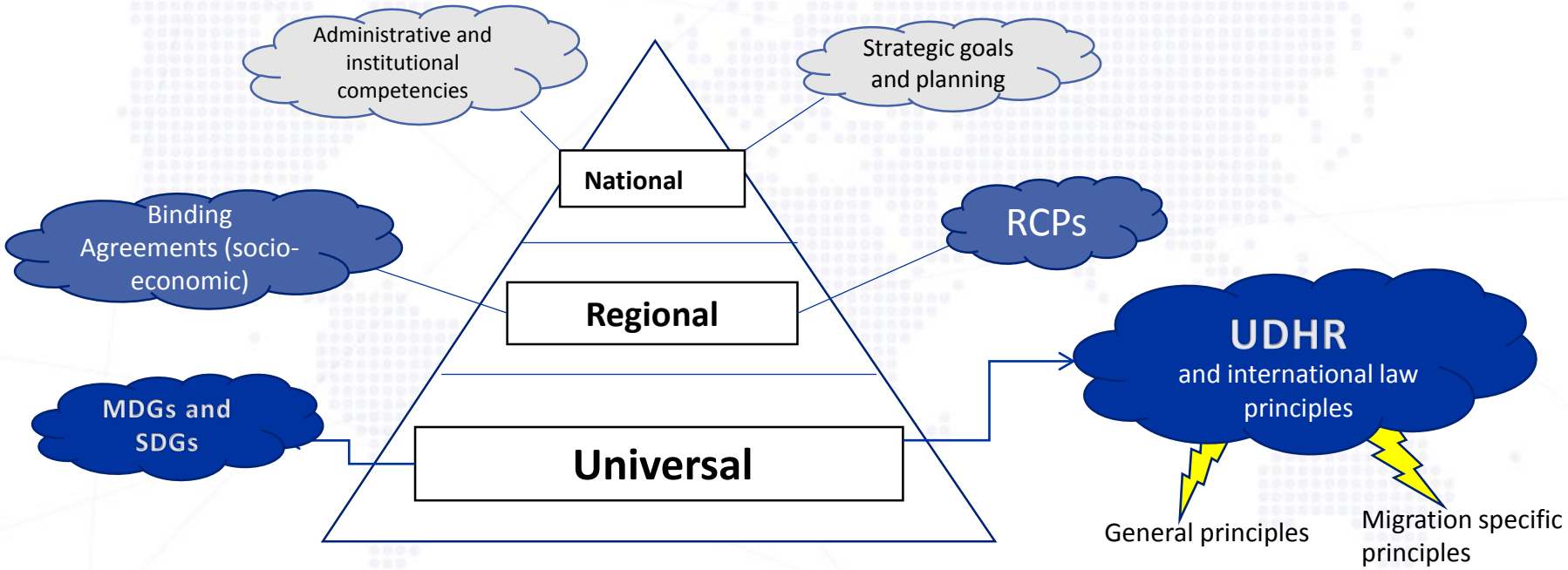

Europos Sąjungos Migracijos Politika

(kur ir kiek ji mums privaloma? Kas palikta nacionalinei teisei)

ES imigracijos politikos teisinis pagrindas yra nustatytas **Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo** 79 ir 80 straipsniuose. Taryba ir Europos Parlamentas pagal įprastą teisėkūros procedūrą, gali tvirtinti bendras priemones tik šiose srityse:

- **atvykimo ir apsigyvenimo** sąlygų bei **ilgalaikių vizų** ir **leidimų gyventi**, taip pat leidimų šeimoms susijungti išdavimo valstybėse narėse reikalavimų;
- teisėtai valstybėje narėje gyvenančių **trečiųjų šalių piliečių teisių apibrėžimo**, įskaitant sąlygas, reglamentuojančias judėjimo ir apsigyvenimo laisvę kitose valstybėse narėse;
- **neteisėtos imigracijos ir gyvenimo be leidimo**, įskaitant be leidimo gyvenančių asmenų **išsiuntimą** ir repatriaciją;
- **kovos su prekyba žmonėmis**, ypač moterimis ir vaikais.

Lietuvos kompetencija:

- Darbo migracija
- Integracija

SVARBIAUSIOS ES DIREKTYVOS

- **Darbo imigracija**

- Dabartinės ES darbo imigracijos politikos formavimas yra **kompromisinis sprendimas**. Dėl skirtingų darbo rinkos poreikių valstybėse narėse kilo daug nesutarimų dėl bendros ES darbo imigracijos politikos. Todėl buvo pasirinktas **sektorinis kodifikavimo būdas**, kuomet bendros taisyklės nustatomos ne visoms, bet pasirinktoms imigrantų grupėms.
  - **Mėlynos kortelės**
  - **Vieno langelio**
  - **Sezoninių darbuotojų**
  - **Bendrovės viduje perkeltųjų (Inter-Corporate transferees)**
  - **„Tyrėjų“**

Kaip matyti, šios direktyvos liečia tik labai nedidelę grupę į darbo rinką patenkančių žmonių, todėl jų poveikis ES valstybėms narėms yra nedidelis. Kiti kvalifikuoti ar nekvalifikuoti darbuotojai į ES valstybes nares atvyksta **pagal nacionalines schemas.**

Migracijos politika Lietuvoje

- **„Globalios Lietuvos“** – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą Strategija (2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos planai)
- **Lietuvos Migracijos Politikos Strateginės Gairės (2015)**
- **Demografijos, Migracijos ir Integracijos Strategija (2017)**

- **Užsieniečių teisinės padėties įstatymas**

Imigracijos politika Lietuvoje ilgą laiką buvo labai griežta, ribojanti, laikina, neperspektyvi, t.y. sunku atvykti, mažai galimybių pasilikti pastoviai.

Dabar – siekiama

- Patenkinti trūkstamos darbo jėgos poreikį/ trūkstamų profesijų sąrašai, lengvinamos procedūros (bet paraleliai numatomos kvotos)
- Talentų, verslo, investuotojų, startuolių pritraukimo. Realiai tam reikalinga labai efektyvi (žiūrinti į ateitį) ir aktyvi politika ir praktika
- Kol kas pas mus gan pasyvi ir atliepianti šios dienos poreikius

Svarbu:

- Migracijos politiką susieti su Lietuvos strateginiais tikslais, su ekonominės plėtros politika
- Išvengti politinės manipuliacijos (remtis faktais, ne emocijomis ar populizmu)

Kontaktai:

Tarptautinės migracijos organizacijos
Vilniaus biuras

Jakšto g. 12, LT-01105 Vilnius

+370 5 261 01 15

www.iom.lt

FB: IOM Lithuania

IOM UN MIGRATION